

**Відповіді компетентного органу Німеччини на Опитувальник
щодо податкових наслідків для компаній та фізичних осіб, які можуть
виникнути у зв'язку з вимушеним переміщенням таких осіб з України
до Німеччини в результаті російського вторгнення**

РОЗДІЛ I. ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ

1) Наявність угоди про уникнення подвійного оподаткування з Україною

В двосторонніх відносинах діє Угода між Урядом України і Урядом Німеччини про уникнення подвійного оподаткування та запобігання податковим ухиленням стосовно податків на доходи і капітал (далі – двостороння Угода про уникнення подвійного оподаткування).

2) Визначення статусу податкового резидента для фізичної особи

а. Які критерії визначення податкового резидентства фізичної особи в Німеччині?

Відповідь: Фізичні особи, які мають місце проживання або зазвичай перебувають [*who have a place of residence or their habitual abode*] в Німеччині, несуть необмежене податкове зобов'язання. Це означає, що, як правило, весь їх дохід, отриманий за кордоном, підлягає оподаткуванню в Німеччині.

Відповідно до Конвенції про уникнення подвійного оподаткування, фізична особа вважається резидентом для цілей оподаткування в тій договірній державі, в якій вона має місце проживання або зазвичай перебуває.

Фізичні особи, які не мають місця проживання, не вважаються такими, що зазвичай перебувають в Німеччині, як правило, підлягають обмеженому оподаткуванню прибутковим податком, якщо вони отримують дохід у Німеччині відповідно до параграфу 49 Закону про прибутковий податок.

До встановлення постійного місця проживання в Німеччині вимушені переселенці з України, як правило, не підпадали під вимоги ні щодо обмеженого, ні щодо необмеженого податкового зобов'язання, якщо вони не отримували жодних доходів з Німеччини.

Вимушені переселенці з України несуть необмежене податкове зобов'язання відповідно до пункту 1 частини 1 параграфу 1 Закону про прибутковий податок лише з того часу, коли можна припустити, що вони мають місце проживання або зазвичай перебувають в Німеччині. Зазвичай таким моментом визнається дата в'їзду в Німеччину. Відповідно до речення 1 частини 1 параграфу 2 Закону про прибутковий податок, весь дохід, який отримує платник податків, підпадає під необмежене податкове зобов'язання (загальносвітовий дохід), і оподатковується податком з доходів у Німеччині. Однак, якщо платник податків не мав німецького доходу і не підпадав під вимоги щодо обмеженого податкового зобов'язання до того як виникло необмежене податкове зобов'язання, то лише дохід, отриманий у періоді, коли платник податків мав необмежене податкове зобов'язання, може оподатковуватися. У цьому випадку момент часу, коли платник податків отримав дохід, є вирішальним (параграф 11 Закону про прибутковий податок).

в. Які факти та обставини будуть враховуватися податковими органами Німеччини при прийнятті рішення про резидентство фізичної особи та яким чином ці факти та обставини повинні бути обгрунтовані?

Відповідь: Особа вважається такою, що має місце проживання в будь-якому місці, де вона утримує житло за обставин, які свідчать про те, що вона буде утримувати та користуватися цим житлом (параграф 8 Податкового кодексу (Abgabenordnung)).

Загалом, житло має відповідати особистим та економічним обставинам особи. Тимчасове або імпровізоване помешкання не відповідає цим критеріям, якщо воно не призначене для постійного проживання.

"Утримувати" означає, що особа фактично контролює житло і або (а) постійно використовує його як житло, або (б) має потребу відвідувати його досить регулярно, навіть якщо інтервали між відвідуваннями є відносно тривалими. У випадку примусового розміщення, житло не перебуває під контролем особи. "Утримання" житла також вимагає наявності обставин, які свідчать про його постійне існування та використання.

Звичайним місцем проживання особи є місце, де вона перебуває за обставин, які свідчать про те, що її перебування в цьому місці або на цій території не є тимчасовим (речення 1 параграфу 9 Податкового кодексу).

"Не є тимчасовим", як правило, означає більше шести місяців. Однак, якщо вимушено переміщені особи не мають наміру повернутися в Україну найближчим часом або переїжджати до інших країн, але бажають жити та/або працювати в Німеччині протягом більш тривалого періоду часу, вони зможуть вважатися резидентами Німеччини через їхні особливі обставини, пов'язані зі статусом вимушених переселенців. Як правило, можна припустити, що вони звичайно проживають в Німеччині, принаймні після того, як будуть виконані вимоги, викладені в параграфі 12а Закону про перебування (Aufenthaltsgesetz).

Для розподілу прав на оподаткування відповідно до двосторонньої Угоди про уникнення подвійного оподаткування має бути вирішене питання резидентства відповідно до статті 4 цієї Угоди, а також питання про те, чи несе особа необмежене податкове зобов'язання з податку на доходи у зв'язку з тим, що вона має місце проживання або зазвичай перебуває в Німеччині.

с. Яким чином застосовуються положення "tie-breaker rule", визначені у статті 4 Угоди про уникнення подвійного оподаткування з Україною, якщо український податковий орган продовжує вважати фізичну особу податковим резидентом України? Зокрема, за яких обставин Німеччина буде розглядати фізичних осіб, які покинули Україну через російське вторгнення:

- «постійне житло, доступне» для них у Німеччині?
- їх «життєвих інтересів» в Німеччині?

Відповідь: Якщо фізична особа підлягає податковому зобов'язанню і в Німеччині, і в Україні на підставі місця проживання або будь-якого іншого критерію аналогічного характеру, то в цьому випадку застосовуються положення про "tie-breaker rule", що містяться в статті 4(2) двосторонньої Угоди про уникнення подвійного оподаткування (відповідає положенням Модельної податкової конвенції ОЕСР та Модельної конвенції ООН), що

використовуються для визначення Договірної держави, в якій фізична особа вважається резидентом відповідно до Угоди про уникнення подвійного оподаткування.

Тлумачення положення про "tie-breaker rule" відповідає загальноприйнятим та міжнародно визнаним принципам. Серед іншого, коментарі до Модельної податкової конвенції ОЕСР слід використовувати як допоміжний засіб для тлумачення. Це також стосується вимушених переселенців з України. Якщо особа вважає, що дії однієї або обох договірних держав порушують Угоду про уникнення подвійного оподаткування (наприклад, у зв'язку із застосуванням положення про "tie-breaker rule" у статті 4 двосторонньої Угоди про уникнення подвійного оподаткування), то така особа може звернутися до компетентного органу відповідно до статті 25 Угоди про уникнення подвійного оподаткування.

d. Припустимо, що фізична особа є податковим резидентом України. Чи потрібна довідка про резидентство, видана в Україні, для податкових органів Німеччини для підтвердження такого статусу?

Відповідь: Якщо резидентство в Україні має значення для цілей оподаткування в Німеччині (наприклад, для отримання податкового звільнення від сплати податків відповідно до Угоди про уникнення подвійного оподаткування), як правило, необхідно надати сертифікат резидентства як доказ.

Сертифікат резидентства також потрібен, якщо особа, яка несе обмежене податкове зобов'язання подає заяву на звільнення від німецького податку у джерела виплати.

Фізичні особи з обмеженим податковим зобов'язанням (тобто платники податків-нерезиденти), які бажають, щоб їх вважали особами з необмеженим податковим зобов'язанням (тобто як платників податків-резидентів), повинні подати заповнений Non-EU/EEA Сертифікат. Розділ "Підтвердження від іноземного податкового органу" повинен бути заповнений українським податковим органом. Форму можна отримати в податкових органах німецьких земель або онлайн.

Якщо фізична особа з обмеженим податковим зобов'язанням працює на вітчизняного роботодавця у своїй країні, платник податків повинен подати "Заяву про видачу довідки для вирахування податку на заробітну плату для працівників, які несуть обмежене податкове зобов'язання з податку на доходи" (Antrag auf Erteilung einer Bescheinigung für den Lohnsteuerabzug für beschränkt einkommensteuerepflichtige Arbeitnehmer). Бланк можна отримати в податкових органах німецьких земель або онлайн. Для цієї заяви не потрібен сертифікат резидентства.

e. Чи приймуть вони довідку, видану в електронному вигляді (чи її потрібно видавати в паперовому вигляді і ставити апостиль)?

Відповідь: Якщо платник податків не використовує Non-EU/EEA Сертифікат, альтернативна довідка від українських податкових органів повинна містити ту саму інформацію, яка в іншому випадку містилася б у Non-EU/EEA Сертифікаті, і має бути "читабельною" для німецької податкової служби.

Німеччина, як правило, також приймає сертифікати резидентства в електронній формі. Це відбувається за умови, що такий сертифікат є стандартною формою, що використовується в тій країні, і що він містить всю необхідну інформацію.

Крім того, сертифікат резидентства повинен мати можливість для перевірки, наприклад за допомогою електронної печатки або QR-коду.

3) Податки, що застосовуються в Німеччині

- а. Чи вважається фізична особа податковим резидентом у Німеччині та чи підлягає вона оподаткуванню з доходу, отриманого в будь-якій країні світу, або ж податкове зобов'язання буде обмежено доходом з джерел у Німеччині?**

Відповідь: Якщо особа підлягає необмеженому податковому зобов'язанню (іншими словами, вважається платником податків-резидентом), застосовується принцип оподаткування загальносвітового доходу з урахуванням двосторонньої Угоди про уникнення подвійного оподаткування.

- б. Які податки, що стягуються в Німеччині, можуть бути застосовані до доходу фізичної особи, яка прибула до Німеччини з причин, що викликали вимушену міграцію, за умови, що ця особа:**

- **кваліфікується як податковий резидент у Німеччині?**

Відповідь: Податок на доходи з загальносвітового доходу у випадку необмеженого зобов'язання з податку на доходи.

- **не кваліфікується як податковий резидент у Німеччині?**

Відповідь: Податок на доходи з будь-якого німецького доходу у випадку обмеженого податкового зобов'язання відповідно до параграфу 49 Закону про податок на доходи.

- с. За умови, що фізична особа кваліфікується як податковий резидент у Німеччині, які ставки податку застосовуються до неї?**

Відповідь: За загальним правилом, якщо фізична особа є резидентом Німеччини відповідно до статті 4 двосторонньої Угоди про уникнення подвійного оподаткування, і якщо Німеччина має право оподатковувати відповідний дохід згідно з цією Угодою, то застосовуються загальні ставки податку, встановлені Законом Німеччини про податок на доходи.

- **дохід від трудової діяльності, отриманий в Німеччині?**

Відповідь: Застосовується стандартна ставка податку на доходи. Базова ставка податку в Німеччині становить 14 %, а максимальна ставка – 42 %. Ставка податку в розмірі 45 % застосовується до особливо високих доходів. Крім того, можуть також вираховуватися надбавка на солідарність [надбавка солідарності (Soli) запроваджена, щоб допомогти покрити витрати, пов'язані з об'єднанням Німеччини] і церковний податок.

- **дохід від трудової діяльності, отриманий з джерел за кордоном (тобто в іншому місці, а не в Німеччині)?**

Відповідь: Дохід від роботи за наймом, отриманий особою, яка є резидентом Німеччини відповідно до двосторонньої Угоди про уникнення подвійного оподаткування, оподатковується в Німеччині як країні резидентства, незалежно від того, чи отримано дохід з німецького або іноземного джерела, за винятком випадків, коли робота виконується в Україні. Якщо робота виконується в Німеччині, то дохід оподатковується в Німеччині як в країні резидентства; застосовується стандартна ставка

податку на доходи. Будь ласка, зверніть увагу на виняток, описаний у статті 15(2) Угоди з Україною.

- **доходи від будь-якої підприємницької діяльності такої особи, що здійснюється за кордоном?**

Відповідь: Дохід від підприємницької діяльності за кордоном, отриманий особою, яка є резидентом Німеччини відповідно до Угоди про уникнення подвійного оподаткування, оподатковується в Німеччині як країні резиденції, за винятком випадків, коли діяльність здійснюється через постійне представництво (стаття 5 у поєднанні зі статтею 7 двосторонньої Угоди про уникнення подвійного оподаткування) або постійну базу (статті 14 двосторонньої Угоди про уникнення подвійного оподаткування), що знаходиться в Україні. Якщо діяльність здійснюється через постійне представництво або постійну базу в Україні, то Україна має право на оподаткування. Дохід звільняється від оподаткування в Німеччині (стаття 23(1)(а) двосторонньої Угоди про уникнення подвійного оподаткування). Якщо дохід оподатковується в Німеччині, застосовується стандартна ставка податку на доходи.

- **доходи у вигляді дивідендів , отриманих із джерел за кордоном?**

Відповідь: 25% податку на доходи плюс надбавка на солідарність і, якщо застосовується – церковний податок.

- **виплати відсотків за вкладами на банківських рахунках за кордоном?**

Відповідь: 25% податку на прибуток доходи надбавка на солідарність і, якщо застосовується – церковний податок.

Якщо одержувач дивідендів або відсотків є резидентом Німеччини відповідно до двосторонньої Угоди про уникнення подвійного оподаткування, Німеччина також має право оподатковувати будь-який іноземний дохід у вигляді дивідендів і відсотків. Будь-який іноземний податок, утриманий у джерела, зараховується в рахунок німецького податку на доходи, що підлягає сплаті з цього доходу відповідно до чинного законодавства, якщо він не підлягає звільненню від оподаткування відповідно до Угоди про уникнення подвійного оподаткування. Для дивідендів, що виникають в Україні, наступна загальна сума може бути зарахована проти німецького податку: 5% від загальної суми дивідендів у разі перехресного володіння акціями та 10% у разі портфельних дивідендів (стаття 23(1)(b) у поєднанні зі статтею 10(2) двосторонньої Угоди про уникнення подвійного оподаткування). Для процентів, що виникають в Україні, як правило, 5% від валової суми, а в деяких виняткових випадках 2% від валової суми процентів можуть бути зараховані проти німецького податку (стаття 23(1)(b) у поєднанні зі статтею 11(2) двосторонньої Угоди про уникнення подвійного оподаткування).

- **доходи від продажу рухомого та нерухомого майна за кордоном?**

Відповідь: Якщо продавець є резидентом Німеччини відповідно до двосторонньої Угоди про уникнення подвійного оподаткування, прибуток від продажу може, як правило, оподатковуватися тільки в Німеччині (стаття 13(5) двосторонньої Угоди про уникнення подвійного оподаткування), за винятком випадків, коли наприклад, продаж стосується нерухомого майна, розташованого в іншій договірній державі. У цьому випадку Україна, як

країна, де розташоване майно, також може оподатковувати приріст вартості (стаття 13(1) двосторонньої Угоди про уникнення подвійного оподаткування); див. також виняткові обставини, викладені в статті 13(2) - (4) двосторонньої Угоди про уникнення подвійного оподаткування.

- **дохід від майна та коштів, отриманих у спадщину?**

Відповідь: Будь ласка, дивіться За.

- **дохід від соціального забезпечення, на який така особа має право за кордоном?**

Відповідь: Якщо фізична особа є резидентом Німеччини відповідно до статті 4 двосторонньої Угоди про уникнення подвійного оподаткування і якщо ця особа отримує пенсію або іншу подібну винагороду за минулу роботу або ануїтет в Україні, відповідно до статті 18(1) двосторонньої Угоди про уникнення подвійного оподаткування такі виплати оподатковуються тільки в Україні.

- **інші види доходів з джерел за кордоном, якщо вони спеціально регулюються в Німеччині?**

Відповідь: Інші доходи, які прямо не врегульовані в окремій статті двосторонньої Угоди про уникнення подвійного оподаткування охоплюються загальним положенням статті 21 двосторонньої Угоди про уникнення подвійного оподаткування. Якщо особа, яка отримує такий дохід, є резидентом Німеччини відповідно до двосторонньої Угоди про уникнення подвійного оподаткування, цей дохід, де б він не виникав, може оподатковуватися тільки в Німеччині як країні резиденції.

4) Оподаткування українських підприємств, які продовжують використовувати працю фізичних осіб, які вимушено переміщені з України до Німеччини

- а. Якщо фізичні особи, які вимушено переміщені з України до Німеччини, продовжують працювати на свого українського роботодавця, перебуваючи в Німеччині:**

- **чи виникають в Німеччині в українського роботодавця зобов'язання щодо сплати податку на заробітну плату?**

Відповідь: Ні. Тільки внутрішні роботодавці, тобто ті, що є резидентами Німеччини, несуть зобов'язання щодо сплати податків із заробітної плати.

- **чи може український роботодавець мати податкові зобов'язання в Німеччині щодо прибутку від своєї діяльності?**

Відповідь: Це залежить від конкретної ситуації і може мати місце лише в тому випадку, якщо робота виконана в Німеччині, розглядається як така, що призводить до утворення постійного представництва відповідно до статті 5 або постійної бази відповідно до статті 14 двосторонньої Угоди про уникнення подвійного оподаткування.

- **...будь ласка, поясніть, коли виникають такі зобов'язання, а також деталі податкових зобов'язань українського роботодавця.**

Відповідь: Українська компанія, в якій працює вимушено переміщена особа, як правило, оподатковує лише доходи, що припадають на постійне представництво, розташоване в Німеччині. Наявність постійного

представництва залежить від обставин конкретного випадку. Як правило, постійне представництво не визнається, якщо компанія не має під своїм контролем приміщень, які використовуються працівником, або якщо працівник не виступає представником компанії в Німеччині.

5) Усунення подвійного оподаткування

а. Який метод використовується в Німеччині для усунення подвійного оподаткування (на підставі внутрішнього законодавства, з урахуванням двосторонньої Угоди про уникнення подвійного оподаткування)?

Відповідь: Методи, що використовуються для усунення подвійного оподаткування, викладені в статті 23 двосторонньої Угоди про уникнення подвійного оподаткування. Відповідно до цієї статті, доходи, щодо яких Україна має право на оподаткування відповідно до Угоди про уникнення подвійного оподаткування, як правило, звільняються від оподаткування в Німеччині. Це не стосується доходів, описаних у статті 23(1)(b) цієї Угоди. Відповідно до положень німецького податкового законодавства щодо зарахування іноземного податку, український податок, що підлягає сплаті з доходу, зазначеного в статті 23(1)(b) Угоди, зараховується в рахунок сплати німецького податку. Стаття 23 двосторонньої Угоди про уникнення подвійного оподаткування також передбачає інші винятки.

б. Які документи знадобляться для підтвердження сплати податків за кордоном?

Відповідь: Якщо дохід від роботи за наймом особи, яка несе необмежене податкове зобов'язання (тобто платника податків-резидента) звільняється від оподаткування в Німеччині на підставі двосторонньої Конвенції про уникнення подвійного оподаткування, то таке звільнення надається лише в тому випадку, якщо платник податків доведе, що інша країна відмовилася від свого права оподатковувати дохід або що податок, нарахований на цей дохід в іншій країні, був сплачений (частина 8 параграфу 50d Закону про прибутковий податок). Як правило, довідка про нарахування податку та відповідна банківська виписка має бути надана для підтвердження сплати податку. Довідка з податкового органу, як правило, має бути надана як доказ того, що інша країна відмовилася від свого права оподатковувати дохід.

6) Дотримання податкових зобов'язань та звітності

а. Чи є обов'язковим подання податкової декларації для фізичної особи, яка:

- кваліфікується як податковий резидент у Німеччині, і за яких обставин таке подання є обов'язковим, якщо так?
- не кваліфікується як податковий резидент в Німеччині, та за яких обставин таке подання є обов'язковим, якщо так?

Відповідь: В принципі, всі платники податків, які несуть необмежене податкове зобов'язання, тобто платники податків-резиденти, чий сукупний дохід (дохід після зменшення на суму всіх вирахувань) перевищує чинну базову персональну пільгу в розмірі 10 347 євро, зобов'язані подавати податкову декларацію про доходи. Для подружжя, яке подає декларацію спільно, базова податкова пільга подвоюється. Подружжя, яке подає декларацію спільно, зазвичай подає її до 31 липня року, наступного за

звітним. Податкова інспекція може продовжити цей термін. Подружжя/зареєстровані партнери, які вирішили спільно розраховувати податкові зобов'язання, повинні подавати спільну податкову декларацію. Платники податків, які отримують дохід від сільського або лісового господарства, торгівлі або бізнесу, або професійних послуг (наприклад, адвокатів і податкових консультантів), повинні подавати податкову декларацію в електронній формі. Платники податків, які отримують лише інші види доходу (дохід від роботи за наймом, певні види доходу від капіталу, дохід від оренди та лізингу, інші доходи, такі як пенсії), можуть подавати декларацію в паперовій формі, але в цьому випадку вони повинні підписати її особисто.

Платники податків, які несуть обмежену податкову відповідальність - тобто платники податків-нерезиденти - в принципі повинні подавати декларацію про доходи щороку.

Однак, особливо у сфері оподаткування доходів від роботи за наймом та доходів від приросту капіталу, існують винятки з цих правил або різні варіанти їх застосування:

Якщо дохід платника податку складається лише з **доходу від роботи за наймом (заробітної плати)**, то очікувана сума прибуткового податку, що підлягає сплаті за календарний рік, стягується роботодавцем шляхом утримання податку із заробітної плати. З цією метою платники податків розподіляються на податкові групи. Це дає змогу врахувати персональні особливості, які мають значення для процесу оподаткування (наприклад, чи є платник податків одруженим або неодруженим), а також будь-які податкові пільги, передбачені законодавством (наприклад, базова персональна пільга, стандартне вирахування для працівників) мають бути взяті до уваги при щомісячному утриманні податку із заробітної плати.

Загалом, податкові зобов'язання платника податку на доходи сплачуються в повному обсязі шляхом утримання податку із заробітної плати, оскільки закон не вимагає від платника податку подавати декларацію про доходи. Обов'язкове подання декларації здійснюється, якщо:

- Позитивна сума інших оподатковуваних доходів або позитивна сума доходів та виноград, які звільняються від оподаткування, але впливають на ставку податку (наприклад, допомога по безробіттю, допомога по тимчасовій непрацездатності, допомога за короткострокову роботу, в тому числі сезонну короткострокову роботу, а також допомога по догляду за дитиною) перевищує 410 євро;
- Податкова знижка щодо утримання податку із заробітної плати була надана за запитом та розмір заробітної плати перевищив ліміт на 2022 рік (12 500 євро для платників податків, які подають декларацію окремо, 23 900 євро для платників податків, які подають декларацію спільно);
- Подружжя/зареєстровані партнери обидва отримують заробітну плату і обирають комбінацію "корзин" оподаткування групи III та групи V;

- Платник податків отримує заробітну плату від декількох роботодавців одночасно.

У випадках, коли платники податків не зобов'язані подавати декларацію, вони все одно можуть подати декларацію про доходи до податкової інспекції добровільно, щоб отримати відшкодування, якщо вони сплатили більше податку із заробітної плати або податку з доходів, ніж має бути сплачено.

Загалом, **доходи від капіталу (процентний дохід, дохід у вигляді дивідендів та доходи від приросту капіталу)**, який нараховується на приватні активи платника податків, підлягає оподаткуванню за ставкою 25% (плюс надбавка на солідарність і, якщо застосовується – церковний податок). Це, як правило, дозволяє виконати податкові зобов'язання в повному обсязі. Платники податків, чия ставка податку на доходи є нижчою за ставку податку на доходи у розмірі 25%, можуть звернутися до податкової інспекції з проханням провести перевірку для визначення найбільш вигідної ставки для платника податку (це називається *Günstigerprüfung* німецькою мовою). Платники податків, які бажають подати запит на таку перевірку, повинні подати податкову декларацію.

Для платників податків, які несуть обмежену податкову відповідальність (тобто платників податків-нерезидентів) важливо розуміти, що немає обов'язку подавати податкову декларацію, якщо з доходів було утримано податок у джерела виплати. Зокрема:

- Утримання податку із заробітної плати;
- Утримання податку на доходи від капіталу;
- Дохід від художніх, спортивних, розважальних або подібних вистав, що проводяться в Німеччині, включаючи дохід від інших послуг, пов'язаних з цими виставами (незалежно від одержувача цього доходу), якщо тільки це не трудовий дохід, який вже підлягає утриманню податку на заробітну плату відповідно до пункту 1 речення 1 частини 1 параграфу 38 Закону про прибутковий податок);
- Дохід від проведення в Німеччині вищезазначених вистав;
- Дохід від винагороди за надання в користування (або за надання права користування) авторських прав, прав комерційної власності або комерційного, технічного, наукового або подібного досвіду, знань або навичок (наприклад, креслень, прототипів і процесів), а також дохід від діяльності, що дозволяє укласти контракт з професійним спортсменом на обмежений період часу;
- Винагорода за роботу в наглядовій раді або аналогічну діяльність.

Утримання податку у джерела в таких випадках, як правило, дозволяє виконати податкові зобов'язання в повному обсязі (частина 2 параграфу 50 Закону про прибутковий податок). У певних випадках може бути надано звільнення від сплати податку у джерела виплати (параграф 50с Закону про прибутковий податок). Більш детальну інформацію можна знайти на англійському сайті Федерального центрального податкового відомства (BZSt):

- https://www.bzst.de/EN/Businesses/Capital_Yield_Tax_Relief/capital_income_tax_relief_node.html
- https://www.bzst.de/EN/Businesses/Withholding_taxes/Withholding_Tax_Relief/withholding_tax_relief_node.html

Однак для деяких видів доходів утримання податку у джерела виплати не дозволяє виконати податкові зобов'язання в повному обсязі.

Це стосується, зокрема, (а) доходів від домашнього бізнесу, (б) коли на платника податків поширювалися вимоги як щодо обмеженого, так і щодо необмеженого податкового зобов'язання (тобто мав як статус резидента, так і нерезидента) протягом одного календарного року, (с) коли громадяни ЄС/ЄЕЗ можуть вимагати сплати податків за певних обставин, і (d) у певних конфігураціях утримання податку із заробітної плати.

в. Які строки подання податкових декларацій з податків, що стягуються в Німеччині, зокрема, у випадках, зазначених у цьому Опитувальнику:

- про податки на доходи фізичних осіб для фізичної особи?
- на податки на заробітну плату?
- про податки для суб'єкта господарювання та самозайнятої особи?

Відповідь: Будь ласка, дивіться також відповідь на питання а.

Податкові декларації за 2020 рік:

- Для платників податків, які не користуються послугами податкового консультанта, асоціації податкової допомоги або іншої особи, уповноваженої надавати консультації, загальний термін подачі податкової декларації за 2020 календарний рік був 31 жовтня 2021 року. Оскільки цей день припадав на неділю, фактичним граничним терміном був наступний робочий день (частина 3 параграфу 108 Податкового кодексу). У регіонах, де 1 листопада 2021 року було державним святом, граничним терміном було 02 листопада 2021 року. Для фермерів та лісівників, які не користуються податковою підтримкою, чий господарський рік відрізняється від календарного, граничний термін подачі декларації – 10 місяців після закінчення 2020/2021 господарського року. Це означає, що у разі господарського року, що закінчується 30 червня, граничний термін подачі декларації за 2020 рік – 2 травня 2022 року, відповідно до частини 3 параграфу 108 Податкового кодексу.
- Для платників податків, які користуються послугами податкового консультанта, асоціації податкової допомоги або іншої особи, уповноваженої надавати консультації, загальний термін подання податкової за 2020 календарний рік – 31 серпня 2022 року (або, для фермерів та лісівників, які користуються податковою допомогою, чий господарський рік не збігається з календарним роком, – до 31 січня 2023 року). Однак це не стосується платників податків, які користуються податковою консультацією, для яких було встановлено більш ранній термін подання декларації згідно з окремим розпорядженням (Vorababforderung).
- Незалежно від цього, платники податків можуть звернутися до компетентного податкового органу з проханням про **продовження терміну**

сплати податків після закінчення зазначених строків, за умови дотримання певних умов. Щоб допомогти податковим органам та скоротити час обробки, будь ласка, подавайте запит в електронному вигляді за допомогою онлайн податкової служби Mein ELSTER (<https://www.elster.de/eportal/formulareleistungen/alleformulare/ingfristverl>).

- Крім того, **період нарахування пені на податковий борг та повернення податків** відповідно до параграфу 233а Податкового кодексу загалом розпочинається 1 жовтня 2022 року за 2020 податковий рік. Якщо при першому нарахуванні податку доходи від сільського або лісового господарства перевищують інші доходи, то період нарахування пені на податкову заборгованість та відшкодування податку на доходи та податку на прибуток підприємств починається не раніше 1 червня 2023 року за 2020 податковий рік. Ці законодавчо встановлені пільгові періоди застосовуються як до відсотків на податкову заборгованість та податкові відшкодування, а також для платників податків, які користуються податковою допомогою, і тих, хто не користується такою допомогою.
- Платники податків, які очікують більший остаточний платіж за податковий період 2020 року, можуть подати запит на оцінку **ретроактивних авансових платежів**. У них є час до початку періоду нарахування пені на податковий борг та відшкодування податків (включаючи встановлений законодавством пільговий період) зробити це. Це ефективний спосіб уникнути будь-яких ризиків нарахування пені, які можуть виникнути, незважаючи на пільговий період, описаний вище.

Податкові декларації за 2021 рік:

- Для платників податків, які не користуються послугами податкового консультанта, асоціації податкової допомоги або іншої особи, уповноваженої надавати консультації, загальний термін подачі податкової декларації за 2021 календарний рік був 31 жовтня 2022 року. У регіонах, де 31 жовтня 2022 року було державним святом, крайнім терміном було 1 листопада 2022 року. Для фермерів та лісівників, які не користуються податковою підтримкою, чий господарський рік відрізняється від календарного, граничний термін подачі декларації був 10 місяців після закінчення 2021/2022 господарського року. Це означає, що у разі господарського року, що закінчується 30 червня, граничний термін подачі декларації за 2021 рік – 2 травня 2023 року, відповідно до частини 3 параграфу 108 Податкового кодексу.
- Для платників податків, які користуються послугами податкового консультанта, асоціації податкової допомоги або іншої особи, уповноваженої надавати консультації, загальний термін подання податкової за 2021 календарний рік – 31 серпня 2023 року (або, для фермерів та лісівників, які користуються податковою допомогою, чий господарський рік не збігається з календарним роком, – до 31 січня 2024 року). Однак це не стосується платників податків, які користуються податковою консультацією, для яких було встановлено більш ранній термін подання декларації згідно з окремим розпорядженням (Vorabanforderung).
- Незалежно від цього, платники податків можуть звернутися до компетентного податкового органу з проханням про **продовження** терміну

сплати податків після закінчення зазначених строків, за умови дотримання певних умов. Щоб допомогти податковим органам та скоротити час обробки, будь ласка, подавайте запит в електронному вигляді за допомогою онлайн податкової служби Mein ELSTER (<https://www.elster.de/eportal/formulareleistungen/alleformulare/ingfristverl>).

- Крім того, **період нарахування пені на податковий борг та відшкодування податків** відповідно до параграфу 233а Податкового кодексу загалом розпочинається 1 жовтня 2023 року за 2021 податковий рік. Якщо при першому нарахуванні податку доходи від сільського або лісового господарства перевищують інші доходи, то період нарахування пені на податкову заборгованість та відшкодування податку на доходи та податку на прибуток підприємств починається не раніше 1 червня 2024 року за 2021 податковий рік. Ці законодавчо встановлені пільгові періоди застосовуються як до відсотків на податкову заборгованість та податкові відшкодування, а також на платників податків, які користуються податковою допомогою, і тих, хто не користується такою допомогою.
- Платники податків, які очікують більший остаточний платіж за податковий період 2021 року, можуть подати запит на оцінку **ретроактивних авансових платежів**. У них є час до початку періоду нарахування пені на податковий борг та відшкодування податків (включаючи встановлений законодавством пільговий період) зробити це. Це ефективний спосіб уникнути будь-яких ризиків нарахування пені, які можуть виникнути, незважаючи на пільговий період, описаний вище.

Податкові декларації за 2022-2024 роки:

В рамках Четвертого закону про податкову допомогу у зв'язку з коронавірусом (Viertes Corona- Steuerhilfegesetz) від 19 червня 2022 року (Бюлетень федеральних законів 2022, частина I, стор. 911), строки подання податкових декларацій за 2022-2024 роки було продовжено. Однак ці продовження поступово стають коротшими. Крім того, вони відрізняються залежно від того, чи скористалися платники податків (чи користуються платники податків) податковою допомогою. Для більш детальної інформації, будь ласка, дивіться циркуляр Міністерства фінансів Циркуляр Міністерства фінансів від 23 червня 2022 року – IV A 3-S 0261/20/10001: 018 (доступний лише німецькою мовою):

https://www.bundesfinanzministerium.de/Content/DE/Downloads/BMF_Schreiben/Weitere_Steuerthemen/Abgabenordnung/2022-06-23-verlaengerung-der-steuererklarungsfristen-und-weiterer-damit-zusammenhaengender-fristen-und-termine-fuer-die-bestuerungszeitraeume-2020-bis-2024-durch-das-4-corona-steuerhilfegesetz.pdf?_blob=publicationFile&v=7.

Крім того, на зовнішньоекономічні операції поширюються вимоги щодо повідомлення за умов, викладених у частині 2 параграфу 138 Податкового кодексу: відповідно до пунктів 1-3 речення 1 частини 2 параграфу 138 Податкового кодексу, вітчизняні платники податків (тобто платники податків, місце проживання, місцезнаходження, місце управління або зареєстрований офіс яких знаходиться в Німеччині) повинні повідомляти податкову інспекцію з місцевою юрисдикцією (як зазначено в параграфах 18-20 Податкового кодексу) про такі зовнішні відносини, як заснування та придбання підприємств і постійних представництв за

кордоном; придбання, відчуження або зміна часток в іноземних товариствах; а також, за певних умов, придбання або продаж часток в іноземній компанії, об'єднанні або об'єднанні активів. Таке повідомлення має бути зроблене за офіційно встановленою формою «BZSt 2». Відповідно до пункту 1 речення 4 частини 2 параграфу 138 Податкового кодексу, вимога щодо повідомлення поширюється також на вітчизняних платників податків, які вперше можуть здійснювати контроль або вирішальний вплив, прямо чи опосередковано, на фінансову, господарську або пов'язану з корпоративним правом діяльність компанії третьої країни, самостійно або спільно з пов'язаними особами, як це визначено в частині 2 параграфу 1 Закон про оподаткування іноземної діяльності (Außensteuergesetz). «Компанія третьої країни» визначається як партнерство, корпорація, асоціація або об'єднання, зареєстрований офіс або місце управління яких знаходиться в державах або територіях, які не є членами Європейського Союзу або Європейської асоціації вільної торгівлі (частина 3 параграфу 138 Податкового кодексу). Відповідно до пункту 5 речення 1 частини 2 параграфу 138 Податкового кодексу, вимога щодо повідомлення також поширюється на вид економічної діяльності, яку здійснює підприємство, постійне представництво, партнерство, корпорація, асоціація, об'єднання або компанія з третьої країни. Повідомлення відповідно до частини 2 параграфу 138 Податкового кодексу повинні подаватися разом з декларацією з податку на доходи, податковою декларацією з податку на прибуток підприємств або декларацією з визначення податкової бази за податковий період, протягом якого виникли обставини, що підлягають повідомленню, і не пізніше 14 місяців після закінчення такого податкового періоду, з використанням офіційно встановлених наборів даних та офіційно визначених інтерфейсів (речення 1 частини 5 параграфу 138 Податкового кодексу). Винятки з вимоги щодо електронного повідомлення викладені в реченнях 2 і 3 частини 5 параграфу 138 Податкового кодексу (див. також пункт 2.5, пункти 23 і 24 циркуляра Міністерства фінансів від 26 квітня 2022 року про вимоги щодо повідомлення у випадку зовнішньоекономічних відносин відповідно до частини 2 параграфу 138 і параграфу 138b Податкового кодексу в редакції, що міститься в Законі про протидію ухиленню від сплати податків (Steuerumgehungsbekämpfungsgesetz)). Кінцевий термін для таких повідомлень не може бути продовжений. Додаткову інформацію про ці вимоги щодо повідомлення можна знайти та завантажити на веб-сайтах Федерального міністерства фінансів (www.bundesfinanzministerium.de) та Федерального центрального податкового відомства (www.bundesfinanzministerium.de).

c. Куди і як подавати податкові декларації? Чи можна їх подавати в електронному вигляді?

Відповідь: Декларація про доходи подається до місцевої податкової інспекції за місцем проживання платника податків. Декларацію можна подати або у паперовій формі (використовуючи офіційну форму), або в електронній формі, наприклад, через онлайн-податкову інспекцію Mein ELSTER.

d. Чи зобов'язана особа отримати ідентифікаційний номер платника податків (ІПН) у Німеччині для подання податкової декларації?

Якщо так...

- коли і як слід отримувати ПІН особам, які прибувають до Німеччини з причин, що спричинили вимушену міграцію, за умови, що така особа раніше не вважалася податковим резидентом в Німеччині ?
- чи можна отримати ПІН онлайн для підприємств, які зобов'язані подавати податкові декларації в Німеччині, але розташовані в іншому місці?

Відповідь: Якщо ПІН вже виданий, його необхідно вказати при подачі податкової декларації. Однак, немає необхідності подавати заяву на отримання ПІН заздалегідь. ПІН автоматично присвоюється всім фізичним особам, зареєстрованим у Німеччині за основним або єдиним місцем проживання в реєстрі місцевого органу влади. Особи, які не зареєстровані, але зобов'язані сплачувати податки в Німеччині, також отримують ПІН, але, як правило, лише через деякий час після подання податкової декларації.

Інформацію для вимушених переселенців з України про те, як отримати ПІН, можна знайти в Інтернеті за посиланням:

https://www.bzst.de/DE/Privatpersonen/SteuerlicheIdentifikationsnummer/docs/Hinweis_I_dnr_Gefluechtete/hinweis_idnr_ukraine.html.

7) Сплата належного податку

- а. Які строки сплати податкових зобов'язань, зазначених у податковій декларації?**

Відповідь: Строки вказані у відповідних документах про нарахування податкових зобов'язань.

Чи є можливість сплатити податок, що підлягає сплаті з-за кордону (тобто з українських банківських рахунків), сплатити його в іноземній валюті або в національній валюті Німеччини, але готівкою?

Відповідь: Податкові зобов'язання мають бути сплачені на рахунок, вказаний податковою інспекцією. Якщо сума переказу здійснюється з-за кордону, платник податків несе всі ризики та витрати, пов'язані з цим. Наприклад, ризики можуть виникати через коливання валютних курсів, комісії та потенційні затримки платежів, наприклад, у зв'язку між банками-посередниками. Платник податків повинен враховувати ці ризики перед тим, як ініціювати платіжну операцію. Готівкові платежі на рахунок податкової служби можна зробити у банку, в якому відкрито рахунок (готівковий переказ). У цьому випадку платник податків також повинен нести всі додаткові витрати, що можуть застосовуватись. Безпосередньо в податковій інспекції заплатити готівкою неможливо.

8) Наслідки недотримання правил оподаткування

- а. Які наслідки для фізичної особи за невиконання обов'язків щодо подання звітності та порушення строків сплати податків (штрафи, пеня тощо)?**

Відповідь: У разі неподання податкової декларації без поважних причин у встановлені законодавством строки, може бути застосований штраф за несвоєчасне подання податкової декларації (див. параграф 152 Податкового

кодексу). Штрафні санкції також застосовуються за несвоєчасну сплату податкових зобов'язань (див. параграф 240 Податкового кодексу).

Порушення обов'язку подавати податкову декларацію може також призвести до кримінального правопорушення. Умисне порушення вимог щодо подання податкової декларації може вважатись ухиленням від сплати податків (параграф 370 Податкового кодексу). Ухилення від сплати податків може каратися позбавленням волі на строк до десяти років або штрафом.

Порушення вимог щодо повідомлення, викладених у реченні 1 частини 2 параграфу 138 Податкового кодексу, може розглядатися як адміністративне правопорушення відповідно до пункту 1 частини 2 параграфу 379 Податкового кодексу. Це може призвести до адміністративного штрафу у розмірі до 25 000 євро.

в. Яким чином ці штрафи (стягнення), якщо такі є, стягуються?

Відповідь: Податкові органи та прокуратура відповідають за стягнення кримінальних штрафів. Прокуратура також відповідає за виконання покарань у вигляді позбавлення волі.

9) Отримання сертифіката про резидентство

а. За умови, що фізична особа вважається податковим резидентом Німеччини, яка стандартна процедура отримання сертифіката про резидентство від податкових органів Німеччини?

б. Чи може такий сертифікат видаватися в електронній формі?

с. Який звичайний термін видачі такого сертифіката з моменту запиту?

Відповідь: Сертифікати резидентства необхідно запитувати у місцевому податковому органі заявника. Такі сертифікати наразі видаються у письмовій формі. Час обробки зазвичай залежить від того чи має податкова інспекція вже всю необхідну інформацію для визначення резидентства платника податків. Ми не маємо інформації щодо середнього часу обробки.

10) Посібник щодо податкових зобов'язань, доступний для фізичних осіб з України

Чи видав податковий орган Німеччини інструкцію, покликану допомогти особам, які покинули Україну через російське вторгнення, зрозуміти свої податкові зобов'язання згідно з національним законодавством Німеччини?

Відповідь: Застосовуються загальні правила та повідомлення. Податкові адміністрації земель можуть допомогти, наприклад, якщо буде потрібен переклад.

Посольство України

в Німеччині вже запросило та отримало початковий огляд оподаткування доходів у Німеччині.

11) Контактна інформація для звернення за підтримкою

Просимо надати **контактну інформацію** органів влади в Німеччині, звідки українці, які переїхали до Німеччина через війну, можуть отримати роз'яснення щодо своїх податкових зобов'язань в Німеччині.

Відповідь: Постраждалим особам слід звернутися до місцевої податкової інспекції.

РОЗДІЛ II. ПИТАННЯ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ КОНКРЕТНИХ ВИПАДКІВ

ВИПАДОК 1. Загальна ситуація (особисті зв'язки з Україною)

УМОВИ: Пані Наталія П. є громадянкою України за національністю та місцем народження і вважалася податковим резидентом України протягом 2021 фінансового року. У зв'язку з війною вона виїхала з України разом з трьома своїми дітьми і 5 березня 2022 року прибула до Німеччини. Чоловік пані Наталії К., з яким вона вела спільне господарство, та її батьки залишилися в Україні та продовжують проживати за місцями свого постійного проживання в Україні.

Після прибуття до Німеччини пані Наталія П. була належним чином зареєстрована місцевими органами влади та отримала тимчасовий захист від війни відповідно до внутрішнього законодавства Німеччини. Захист було надано з 1 квітня 2022 року по 23 березня 2023 року (відповідні посвідки на тимчасове проживання були видані пані Наталії П. та її дітям).

Пані Наталія П. планує залишатися в Німеччині до закінчення або скасування воєнного стану в Україні, після чого має намір повернутися до свого домогосподарства. Наразі вона за власні кошти винаймає квартиру в Німеччині.

Пані Наталія П. звернулася за соціальною допомогою до Німеччини для себе та своїх дітей і отримала право на виплату грошової допомоги у розмірі 600 євро щомісяця. Її діти були прийняті до дитячого садка та школи у місті, де вона тимчасово проживає.

З 2022 року пані Наталія П. не була працевлаштована в жодній країні та ніде не зареєстрована як самозайнята особа. Єдиним її особистим джерелом коштів на проживання в Україні є доходи чоловіка та сімейні заощадження (вклади) в банках.

4 вересня 2022 року тривалість періоду перебування пані Наталії П. та її дітей в Німеччині перевищила 183 дні, починаючи з першого дня в'їзду в країну (вона не виїжджала з країни протягом цього періоду та продовжує перебувати в ній і надалі).

ЗАПИТАННЯ:

1) Визначення статусу податкового резидента для фізичної особи

- a. Враховуючи факти цього випадку, чи буде пані Наталія П. вважатися податковим резидентом Німеччини на підставі внутрішнього законодавства Німеччини?

Відповідь: Так. Будь ласка, дивіться відповідь на питання 2 у розділі I.

- b. З якої дати пані Наталія П. буде вважатися податковим резидентом Німеччини?

Відповідь: Будь ласка, дивіться відповідь на питання 2 у розділі I.

2) Право на соціальну допомогу (податкові наслідки)

- a. Чи буде соціальна допомога оподатковуватися в Німеччині в будь-якому з двох сценаріїв:

- 1) За умови, що пані Наталія П. вважається податковим резидентом Німеччини?
- 2) За умови, що пані Наталія П. НЕ вважається податковим резидентом у Німеччині?

Відповідь: Ні, оскільки в обох випадках соціальні виплати, на які вона, ймовірно, мала б право, не підлягають оподаткуванню

відповідно до пункту 2(d) параграфу 3 Закону про прибутковий податок (Einkommensteuergesetz). Ці пільги також не підпадають під дію, так званого, правила звільнення з прогресією викладеного в параграфі 32b Закону про прибутковий податок, що означає, що вони не беруться до уваги при визначенні застосовної податкової ставки.

ВИПАДОК 2. Послаблення особистих зв'язків з Україною

Умови: Умови такі ж, як і для випадку 1 Розділу II цього Опитувальника, за винятком наступного:

- Пані Наталя П. та її чоловік разом з трьома дітьми виїхали з України та прибули до Німеччини. Після того, як вони виїхали з України, їхній будинок був зруйнований під час бойових дій. Вони не мають іншого житла в Україні. Пізніше її батьки також виїхали з України за кордон.
- Тим не менш, пані Наталя П. та вся її родина планують повернутися в Україну, як тільки припиниться або буде скасовано воєнний стан в Україні.

ЗАПИТАННЯ:

- 1) Чи змінюють умови цього випадку відповіді на загальні питання Розділу I та/або відповіді на питання Випадку 1 Розділу II цього Опитувальника?

Відповідь: Ні, діють загальні правила.

ВИПАДОК 3. Існуючі трудові відносини в Україні

УМОВИ: Умови є такими ж, як для Випадку 1 Розділу II цього Опитувальника, за винятком наступного:

- На момент переїзду до Німеччини та в подальшому, пані Наталія П. продовжує бути штатним працівником українського роботодавця (ці трудові відносини розпочалися до 2022 року).
- Ця українська компанія не має юридичної присутності в Німеччині і не веде жодної економічної діяльності з цією країною.
- Пані Наталія П. виконує роботу дистанційно з квартири, яку вона орендує в Німеччині. Вона використовує комп'ютер, наданий роботодавцем.
- Вона продовжує отримувати щомісячну заробітну плату на свій банківський рахунок в Україні. Її єдиним особистим джерелом доходу, який покривав її витрати на проживання в Україні, була ця заробітна плата.
- Вона не зверталася за соціальною підтримкою до Німеччини та не мала права на жодні соціальні виплати.

ЗАПИТАННЯ:

A. Податкові наслідки для працівника

1) Оподаткування доходів від трудової діяльності

- a. Чи підлягає трудовий дохід пані Наталії П., що виплачується українським роботодавцем, оподаткуванню в Німеччині на підставі національного законодавства (просто тому, що вона фізично перебувала в Німеччині під час виконання цієї трудової діяльності)?

Відповідь: Оскільки пані П. має місце проживання в Німеччині, на неї поширюються вимоги щодо необмеженого податкового зобов'язання (тобто вона вважається платником податків-резидентом). Її дохід від роботи за наймом підлягає оподаткуванню в Німеччині.

Якщо відповідно до двосторонньої Угоди про уникнення подвійного оподаткування пані П. є резидентом України, її дохід від роботи за наймом оподатковується лише в Україні як країні резидентства, незалежно від того, чи дохід отримано з німецького чи іноземного джерела, за винятком випадків, коли робота виконується в Німеччині. Якщо робота виконується в Німеччині, то Німеччина оподатковує дохід, пов'язаний з цією роботою (стаття 15(1), друге речення статті 15 двосторонньої Угоди про уникнення подвійного оподаткування). Оскільки робота виконувалася в Німеччині понад 183 дні протягом календарного року, дохід оподатковується в Німеччині (стаття 15(2) двосторонньої Угоди про уникнення подвійного оподаткування).

Якщо відповідно до двосторонньої Угоди про уникнення подвійного оподаткування пані П. є резидентом Німеччини, то її дохід від роботи за наймом оподатковується тільки в Німеччині як країні резидентства та місці виконання роботи, незалежно від того, чи отримується дохід з німецького або іноземного джерела (перша половина речення статті 15(1) двосторонньої Угоди про уникнення подвійного оподаткування).

- b. Чи розглядатиме Німеччина статтю 15 Угоди про уникнення подвійного оподаткування з Україною як підставу для застосування податку до загального доходу від трудової діяльності, отриманого від українського роботодавця в Україні?

Відповідь: Будь ласка, дивіться відповідь на питання а.

- c. За який період календарного року підлягає оподаткуванню в Німеччині трудовий дохід пані Наталії П., отриманий від роботодавця в Україні протягом 2022 року?

Відповідь: Будь ласка, дивіться відповідь на питання а.

2) Дотримання податкових зобов'язань та звітності

Якщо пані Наталія П. підлягає оподаткуванню і вимоги відрізняються від тих, що описані в відповідях на загальні питання розділу I цього Опитувальника ...

- a. Чи буде пані Наталія П. зобов'язана подавати податкову(і) декларацію(ї) в Німеччині, якщо вона вважається податковим резидентом в Німеччині?

Відповідь: Так, тому що український роботодавець не утримував податок з заробітної плати.

Якщо так...

- b. За який податковий період подається перша звітність? Який термін подання першої звітності?

Відповідь: Застосовуються загальні правила; будь ласка, дивіться відповіді на питання б у розділі II.

3) Усунення подвійного оподаткування

Якщо пані Наталія П. підлягає оподаткуванню і вимоги відрізняються від описаних відповідей на загальні питання в розділі I цього Опитувальника ...

- a. Які документи повинні бути в наявності на підтвердження сплати податків в Україні для усунення подвійного оподаткування в Німеччині?

Відповідь: Якщо відповідно до двосторонньої Угоди про уникнення подвійного оподаткування пані П. є резидентом України, але Німеччина, тим не менш, має право на оподаткування, Україна повинна усунути будь-яке подвійне оподаткування, яке могло виникнути в результаті оподаткування в Україні (стаття 23(2) двосторонньої Угоди про уникнення подвійного оподаткування).

Якщо відповідно до двосторонньої Угоди про уникнення подвійного оподаткування пані П. є резидентом Німеччини і лише Німеччина має право на оподаткування, Україна повинна усунути будь-яке подвійне оподаткування, яке могло виникнути в результаті оподаткування в Україні, шляхом повернення пані П. будь-якого податку, стягнутого всупереч Угоди про уникнення подвійного оподаткування.

4) Сплата належного податку

- a. Чи застосовуються до пані Наталії П. якісь авансові платежі податку у зв'язку з її статусом працівника в Україні?

Якщо так...

- b. Яким чином розраховуються та сплачуються ці авансові платежі?

Відповідь: Якщо в Німеччині існує податкове зобов'язання, авансовий платіж може бути нарахований. Ми рекомендуємо платникам податків звернутися до місцевої податкової інспекції.

В. Податкові наслідки для роботодавця

1) Постанова на податковий облік

- a. Чи існують в Німеччині вимоги щодо податкової реєстрації українського роботодавця пані Наталії П. (наприклад, як податкового агента)?

Відповідь: Роботодавці, які створюють постійне представництво (див. відповідь на питання 4 розділу I), повинні зареєструвати їх у місцевій податковій інспекції та подавати податкові декларації.

Якщо так...

- b. Які особливості такої реєстрації (тобто зобов'язання щодо звітності, якщо такі є)?

Відповідь: Реєстрація для податкових цілей повинна здійснюватися в електронному вигляді через ELSTER. Це передбачає два кроки:

Крок 1: Створення облікового запису ELSTER. Роботодавець повинен створити обліковий запис ELSTER (<https://www.elster.de/eportal/registrierung-auswahl>). Для цього він повинен ввести свій податковий ідентифікаційний номер (TIN). Для податкової реєстрації необхідно заповнити форму (<https://www.elster.de/eportal/formulare-leistungen/alleformulare/fseeun>), достатньо вказати електронну пошту.

Крок 2: Після цього роботодавець повинен заповнити форму податкової реєстрації та надіслати її до відповідної податкової інспекції.

Роботодавець пані П. повинен щомісяця надсилати електронну податкову декларацію про заробітну плату до відповідної податкової інспекції.

- с. Які наслідки недотримання такої реєстрації?

Відповідь: Порушення обов'язку подавати податкові декларації (в тому числі декларації про заробітну плату) може вважатись кримінальним злочином. Умисне порушення обов'язку подання податкової декларації може вважатись ухиленням від сплати податків (параграф 370 Податкового кодексу). Ухилення від сплати податків може каратись позбавленням волі на строк до десяти років позбавлення волі або штрафом.

2) Статус постійного представництва (ПП)

- а. Чи буде вважатись діяльність пані Наталії П. як працівника українського роботодавця, для якого вона виконує поставлені робочі завдання дистанційно за допомогою комп'ютера свого роботодавця в орендованому приміщенні в Німеччині, постійним місцем діяльності її українського роботодавця?

Відповідь: Згідно з німецьким законодавством, для того, щоб постійне місце діяльності вважалось існуючим, повинні бути виконані наступні умови: Місце діяльності повинно існувати, воно повинно знаходитися у постійному місці (бути фіксованим місцем діяльності), воно повинно регулярно використовуватися і перебувати під контролем компанії.

Немає сумнівів, що домашній офіс пані П. відповідає першим трьом умовам. Питання про те, чи є домашній офіс під контролем роботодавця, залежить від деталей конкретного випадку. Однак у більшості випадків можна припустити, що ця умова не виконується, і в такому разі у такому випадку буде вважатись, що постійного місця діяльності не існує.

- б. Чи відрізняється відповідь, якщо вона користується особистим комп'ютером?

Відповідь: Ні.

Якщо постійне місце діяльності українського роботодавця визнано в Німеччині...

- с. Чи призведе таке звернення до створення ПП в Німеччині ?

Відповідь: Якщо вважається, що фіксоване місце діяльності компанії існуюче, то це, як правило, означає, що постійне представництво також існує.

- д. Які податкові наслідки створення ПП для українського роботодавця в Німеччині?
- е. За відсутності постійного місця діяльності ПП, діяльність якого типу призвела б до присутності пані Наталії П. в Німеччині, що призвело б до створення залежного агентського ПП в Німеччині?

Відповідь: Вважається, що залежний агент ПП існує, зокрема, якщо працівник укладає контракти в Німеччині від імені компанії на

довгостроковій основі або представляє компанію зовні (за межами компанії) в інший спосіб.

3) Зобов'язання щодо соціальних внесків у Німеччині

а) Чи підлягає оподаткуванню соціальними внесками (або іншими аналогічними обов'язковими платежами) в Німеччині трудовий дохід, який пані Наталія П. продовжує отримувати від українського роботодавця в Україні?

Відповідь: Внески з доходу від роботи за наймом у Німеччині (заробітна плата) необхідно сплачувати, якщо внаслідок трудових відносин виникають зобов'язання щодо сплати внесків на соціальне страхування. Будь-яка зайнятість, яка виходить за рамки неповної зайнятості з низькою заробітною платою, вважається такою, що призводить до сплати внесків у всіх галузях системи соціального страхування. Однак це не стосується працівників, які тимчасово відряджені до Німеччини в рамках трудових відносин з іноземцями (так званий "Einstrahlung", що частиною 1 параграфу 5 Книги IV Соціального кодексу (Sozialgesetzbuch)). Те саме стосується вимушених переселенців з України, які можуть виконувати роботу для свого українського роботодавця онлайн з Німеччини без необхідності мати фіксоване місце роботи ("дистанційна робота"). У своїх протоколах зустрічі від 5 травня 2022 року (див. додаток) національні організації фондів соціального страхування окреслили умови, за яких дистанційна робота є посадою. Якщо в конкретному випадку, про який йде мова виконуються умови відрядження в рамках іноземних трудових відносин, то заробітна плата за трудовими відносинами з іноземним (в даному випадку українським) роботодавцем не підлягає обкладенню внесками на обов'язкове соціальне страхування.

Якщо в конкретному випадку, про який йде мова, умови відрядження в рамках трудових відносин з іноземним роботодавцем не дотримані, а трудові відносини з іноземним роботодавцем, що є призводять до виникнення об'єкту для сплати соціальних внесків в Німеччині, існують, то заробітна плата за трудовими відносинами з іноземним (в даному випадку українським) роботодавцем є об'єктом для нарахування обов'язкових внесків на соціальне страхування. Відповіді на питання b - e стосуються лише останньої ситуації.

б) Хто повинен сплачувати соціальні внески - роботодавець чи пані Наталія П., і за якими ставками?

Відповідь: Загальний обсяг внесків працівників на соціальне страхування – тобто внески на медичне страхування, довгострокове страхування по догляду, пенсійне страхування та страхування на випадок безробіття, що розраховуються на основі їхньої заробітної плати, повинен сплачуватися роботодавцями до відповідного фонду страхування здоров'я, який виступає органом збору внесків. Вони розраховуються на основі (брутто) заробітної плати від роботи за наймом (сума обмежена відповідними лімітами нарахування внесків) та ставки внеску для відповідного виду страхування.

с) Який порядок реєстрації та сплати соціальних внесків?

Відповідь: У трудових відносинах, які створюють об'єкт для сплати внесків на соціальне страхування, роботодавець несе відповідальність за дотримання зобов'язань, пов'язаних з реєстрацією, підтвердженням внесків та їх сплатою. Ці обов'язки описані на інформаційному порталі для роботодавців (www.informationsportal.de). Компетентним органом збору внесків є фонд зі

страхування здоров'я, в якому працівник застрахований на випадок хвороби згідно з німецьким законодавством. Якщо роботодавець не має зареєстрованого офісу в Німеччині, роботодавець повинен призначити уповноваженого представника в Німеччині. У такому випадку компанія уповноваженого представника в Німеччині – або, якщо такої компанії не існує, місце реєстрації або звичайне місце проживання уповноваженого представника вважається офісом роботодавця.

d) Як виконуються зобов'язання по сплаті соціальних внесків ?

Відповідь: Будь ласка, дивіться відповідь на питання с).

e) Чи повинні соціальні внески (або інші аналогічні обов'язкові платежі) вираховуватися з виплачуваної заробітної плати (як витрати пані Наталії П.) або нараховуватися понад заробітну плату (як витрати роботодавця)?

Відповідь: Роботодавець має право вимагати від працівника сплати тієї частини загального обсягу внесків на соціальне страхування, яку повинен сплатити працівник. Ця вимога реалізується шляхом утримання із заробітної плати працівника.

ВИПАДОК 4. Наслідки припинення трудових відносин

УМОВИ: Умови такі ж, як і для випадку 1 Розділу II цього Опитувальника, за винятком наступного:

- Пані Наталія П. втратила роботу в Україні у березні 2022 року (останній раз вона отримувала щомісячну заробітну плату від цього роботодавця на свій банківський рахунок в Україні у квітні 2022 року).

ЗАПИТАННЯ:

1) Чи буде трудовий дохід, виплачений в Україні з січня по квітень 2022 року, підлягати оподаткуванню в Німеччині?

Відповідь: Дохід від роботи за наймом, отриманий з 1 січня по 5 березня, не підлягає оподаткуванню в Німеччині. Щодо доходів, отриманих з 6 березня і надалі, застосовується інформація, наведена вище.

2) Чи відрізняються податкові зобов'язання пані Наталії П. та її роботодавця від зобов'язань, описаних в інших відповідях на Загальні питання в Розділі I та/або питання до Випадку 3 з Розділу II цього Опитувальника?

Відповідь: Ні.

ВИПАДОК 5. місце ефективного управління в Німеччині

УМОВИ: Умови такі ж, як і для Випадку 1 Розділу II цього Опитувальника, за винятком наступного:

- На момент переїзду до Німеччини та в подальшому пані Наталія П. продовжує бути штатним працівником українського роботодавця (ці трудові відносини розпочалися до 2022 року).
- За сумісництвом вона обіймає посаду генерального директора (СЕО) в українській компанії. До її обов'язків входить прийняття щоденних управлінських рішень та участь у засіданнях правління компанії. Щонайменше

одне таке засідання було проведено в режимі онлайн у травні 2022 року за її участі.

- Ця українська компанія не має юридичної присутності в Німеччині і не веде жодної економічної діяльності з цією країною.

ЗАПИТАННЯ:

- 1) Чи призведе діяльність пані Наталії П. на посаді генерального директора української компанії під час її перебування в Німеччині до:

- українська компанія (роботодавець) стає податковим резидентом Німеччини відповідно до національного законодавства Німеччини?

Відповідь: Місце управління – це місце, де зосереджене вище керівництво компанії, іншими словами, де встановлюються керівні вказівки для менеджменту. Для його визначення необхідно враховувати специфіку та структуру компанії. Для корпорації місцем управління, як правило, є місце, де особи, уповноважені представляти компанію, виконують свої повсякденні управлінські обов'язки, тобто фактичні організаційні та юридичні дії, які тягнуть за собою повсякденне управління компанією, або де всі заходи, які є важливими для управління, відбуваються на досить регулярній основі. Отже, чи призводить діяльність пані П. в Німеччині на посаді генерального директора української компанії до того, що компанія (її роботодавець) також стає резидентом Німеччини, залежить від обставин конкретної справи, як при оцінці питання як для цілей застосування двосторонньої конвенції про уникнення подвійного оподаткування, так і для цілей німецького податкового законодавства. У цьому контексті важливим питанням є те, чи складається керівництво компанії з більше ніж з однієї особи, і в якій країні ці інші особи здійснюють свої функції. Якщо керівництво компанії складається з кількох осіб і лише діяльність пані П. як найманого менеджера тимчасово здійснюється в Німеччині (у зв'язку з воєнною ситуацією в Україні), то навряд чи можна, що місце ефективного управління компанії (її роботодавця) перемістилося до Німеччини.

Якщо місце ефективного управління українською компанією перемістилося до Німеччини у зв'язку з діяльністю пані П. на посаді генерального директора, це призводить до виникнення необмежених зобов'язань з корпоративного податку відповідно до частини 1 параграфу 1 Закону про податок на прибуток підприємств (Körperschaftsteuergesetz), якщо на підставі порівняння організаційно-правових форм українська компанія (роботодавець) класифікується як корпорація або платник податку на прибуток підприємств.

Якщо компанія є податковим резидентом Німеччини, наприклад, тому що місце управління знаходиться в Німеччині, то компанія також стає німецьким роботодавцем відповідно до речення 1 частини 1 параграфу 38 Закону про податок на прибуток підприємств. Це буде вторинним ефектом.

- українська компанія змінює статус податкового резидентства у зв'язку із застосуванням критерію "місце ефективного управління" (за наявності) на підставі відповідних положень Угоди про уникнення подвійного оподаткування з Україною?

Відповідь: Будь ласка, дивіться відповідь на перше підпитання питання 1 вище.

- 2) Які наслідки отримання статусу податкового резидента для української компанії в Німеччині, та яких реєстраційних та комплаєнс-процедур слід дотримуватися в такому випадку?

Відповідь: Реєстрація для податкових цілей української компанії (роботодавця) повинна бути завершена в електронному вигляді через ELSTER протягом місяця з моменту відкриття постійного представництва.

Це передбачає два кроки:

Крок 1: Створення облікового запису ELSTER. Роботодавець повинен створити обліковий запис ELSTER (<https://www.elster.de/eportal/registrierung-auswahl>). Для цього він повинен ввести свій податковий ідентифікаційний номер (TIN). Для податкової реєстрації необхідно заповнити форму (<https://www.elster.de/eportal/formulare-leistungen/alleformulare/fseeun>), достатньо вказати електронну пошту.

Крок 2: Після цього роботодавець повинен заповнити форму податкової реєстрації та надіслати її до відповідної податкової інспекції.

Роботодавець повинен щомісяця надсилати електронну податкову декларацію про заробітну плату своїх працівників до відповідної податкової інспекції.

- 3) Якщо українська компанія вважається податковим резидентом Німеччини відповідно до національного законодавства Німеччини, а "договірне резидентство" (на підставі двосторонньої Угоди про уникнення подвійного оподаткування) має визначатися за процедурою взаємного узгодження між Німеччиною та Україною, чи має право українська компанія вимагати звільнення від подвійного оподаткування в Німеччині, поки процедура взаємного узгодження визначається?

Відповідь: У першу чергу, резидентство відповідно до двосторонньої Угоди про уникнення подвійного оподаткування визначається компетентним національним податковим органом. Процедура взаємного узгодження проводиться лише тоді, коли податковий орган, всупереч думці платника податків, визначає, що резидентство відповідно до двосторонньої Угоди про уникнення подвійного оподаткування не є в Україні, і платник податків просить провести процедуру взаємного узгодження з цього питання. Якщо податковий орган не вважає платника податків резидентом України, він, як правило, не надає звільнення щодо податку у джерела виплати, які надаються лише платникам податків, які є резидентами України. Платник податків також може використати національні способи правового захисту і скористатися внутрішніми адміністративними та судовими процедурами для отримання визнання резидентства та звільнення від сплати податку у джерела виплати, навіть якщо процедура взаємного узгодження вже триває.

ВИПАДОК 6. Нові трудові відносини в Німеччині

УМОВИ: Умови такі ж, як і для Випадку 1 Розділу II цього Опитувальника, за винятком наступного:

- У червні 2022 року пані Наталія П. прийняла офіційну пропозицію про роботу за сумісництвом від роботодавця в Німеччині – це дозволено на підставі її дозволу на тимчасове проживання в цій країні. Вона отримуватиме щомісячну

заробітну плату від цього працівника на свій банківський рахунок, відкритий в Німеччині.

ЗАПИТАННЯ:

- 1) Як оподатковується дохід, що виплачується пані Наталії П. роботодавцем з Німеччини, в Німеччині? Чи утримується податок у джерела?

Відповідь: Будь ласка, дивіться відповідь на питання б у розділі І.

- 2) Чи існують у Німеччині для пані Наталії П. будь-які зобов'язання щодо звітування про доходи, отримані від роботодавця в Німеччині?

Відповідь: Будь ласка, дивіться відповідь на питання б у розділі І.

ВИПАДОК 7. Послуги самозайнятої особи, що надаються в Україні

УМОВИ: Умови такі ж, як і для Випадку 1 Розділу II цього Опитувальника, за винятком наступного:

- Пані Наталя П. є приватним підприємцем, що працює за спрощеною системою оподаткування в Україні. На підставі цивільно-правових угод вона надає **консультаційні послуги** клієнтам в Україні дистанційно (вважається самозайнятою особою відповідно до законодавства України).
- Економічна база оподаткування цим податком є такою ж, як і для податку на доходи фізичних осіб, але фактична база оподаткування є іншою.

ЗАПИТАННЯ:

А. Податкові наслідки для приватного підприємця

- 1) Чи буде підприємницький дохід, отриманий від клієнтів в Україні, обкладатися податком на прибуток в Німеччині?

Відповідь: Якщо відповідно до двосторонньої Угоди про уникнення подвійного оподаткування, пані П. є резидентом України та здійснює підприємницьку діяльність, то прибуток може оподатковуватися лише в Україні як країні резидентства, якщо тільки діяльність не здійснюється через постійне представництво у Німеччині. Постійне представництво – це постійне місце діяльності, яке використовується для ведення господарської діяльності компанії на довгостроковій основі. Це також може бути житло, розташоване в Німеччині, звідки здійснюється підприємницька діяльність (в даному випадку консультаційні послуги). Якщо прибуток може бути віднесений до постійного представництва, розташованого в Німеччині, то Німеччина має право на його оподаткування (стаття 5(1) у поєднанні зі статтею 7(1) або статтею 14 двосторонньої Угоди про уникнення подвійного оподаткування).

Якщо відповідно до двосторонньої Угоди про уникнення подвійного оподаткування, пані П. є резидентом Німеччини та здійснює підприємницьку діяльність, прибуток може оподатковуватися тільки в Німеччині як країні резидентства (стаття 7(1) або стаття 14 двосторонньої Угоди про уникнення подвійного оподаткування). Консультаційні послуги не призводять до створення постійного представництва в Україні.

- 2) Чи відрізняються зобов'язання щодо звітування пані Наталії П. від тих, що описані у відповідях на загальні питання у розділі І?

Відповідь: Якщо пані П. є платником податків у Німеччині, застосовуються загальні правила.

- 3) Чи є можливість для пані Наталії П. зменшити суму податку в Німеччині на суму спрощеного податку, сплаченого пані Наталією П. з такого доходу в Україні за правилами уникнення подвійного оподаткування?

Відповідь: Якщо на пані П. поширюється необмежене податкове зобов'язання в Німеччині, а Україна оподатковує її дохід у порушення двосторонньої Угоди про уникнення подвійного оподаткування, незважаючи на те, що він класифікується як такий, що походить з Німеччини, то відповідно до речення 6 частини 6 параграфу 34с у поєднанні з частиною 3 параграфу 34с Закону про прибутковий податок, український податок, який був нарахований і сплачений, зменшений на суму будь-якого відшкодування, вираховується при обчисленні оподатковуваного доходу пані П., якщо цей податок може бути віднесений до доходу, який підлягає оподаткуванню податком на доходи у Німеччині.

Однак вирахування відповідно до речення 6 частини 6 параграфу 34с у поєднанні з частиною 3 параграфу 34с Закону про прибутковий податок, як правило, можливе лише після того, як процедура взаємного узгодження не була успішною.

- 4) Яка процедура подання такої заяви (тобто, чи потрібно просити про це в податковій декларації)? Які документи необхідні для підтвердження суми податку, сплаченого в Україні?

Відповідь: Форму "Anlage AUS" необхідно подавати разом з декларацією про доходи. У 2022 році іноземний дохід необхідно вказати в рядку 7, а іноземний податок, що підлягає вирахуванню, – в рядку 11. Відповідно до параграфу 68b Розпорядження про розрахунок податку на доходи (Einkommensteuer-Durchführungsverordnung), в якості доказів необхідно надати відповідні документи, наприклад, український документ про нарахування податкових зобов'язань та квитанції про сплату податку.

- 5) Чи були б відповіді на вищезазначені питання цього випадку іншими, якби пані Наталя П. не була визнана податковим резидентом Німеччини?

Відповідь: Особи, які не є резидентами для цілей оподаткування в Німеччині, оподатковуються лише в тому випадку, якщо на них поширюється обмежене податкове зобов'язання (тобто, якщо вони є платниками податків-нерезидентами). Будь ласка, дивіться відповіді на питання 1 для більш детальної інформації. У цьому випадку іноземний податок не вираховується.

В. Реєстраційні зобов'язання для приватного підприємця

- 1) Чи потрібна реєстрація в органах влади для здійснення такої підприємницької діяльності в Німеччині?

Відповідь: Так.

Як самозайнята особа, яка надає професійні послуги, пані П. повинна зареєструватися в податковій інспекції як приватний підприємець. Реєстрація для податкових цілей повинна здійснюватися в електронному вигляді через ELSTER. Вона складається з двох етапів:

Крок 1: Створення облікового запису ELSTER. Роботодавець повинен створити обліковий запис ELSTER (<https://www.elster.de/eportal/registrierung-auswahl>). Для цього він повинен ввести свій податковий ідентифікаційний номер (TIN). Для

податкової реєстрації необхідно заповнити форму (<https://www.elster.de/eportal/formulare-leistungen/alleformulare/fseeun>), достатньо вказати електронну пошту.

Крок 2: Пані П. повинна заповнити форму податкової реєстрації та надіслати її до відповідної податкової інспекції.

Якщо діяльність пані П. класифікується не як професійні послуги, а як торгівля, вона повинна зареєструватися в компетентному торговому відомстві (§ 14 (1) Кодексу регулювання торговельної діяльності (Gewerbeordnung)).

- 2) Які відповідні реєстраційні зобов'язання (включаючи зобов'язання, пов'язані з податками, крім податку на прибуток; та неподаткові зобов'язання – наприклад, соціальні внески та комерційна реєстрація) у цьому сценарії, та які відповідні процедури?

Відповідь: Відповідно до параграфу 138 Податкового кодексу застосовуються наступні правила: будь-яка особа, яка відкриває сільськогосподарське та лісове господарство, комерційну діяльність або постійне представництво, повинна повідомити про це орган місцевого самоврядування, на території якого розташована ця діяльність або постійне представництво, використовуючи офіційно встановлену форму; орган місцевого самоврядування повинен без зайвої затримки передати зміст повідомлення до місцевої податкової інспекції відповідно до частини 1 параграфу 22 Податкового кодексу. Якщо обов'язок нарахування неособистих податків не покладено на місцеві органи влади, місцева податкова інспекція відповідно до частини 2 параграфу 22 Податкового кодексу замінює в цьому місцевий орган влади. Будь-яка особа, яка займається індивідуальною трудовою діяльністю, надаючи професійні послуги, повинна повідомити про це місцеву податкову інспекцію відповідно до параграфу 19 Податкового кодексу. Те ж саме стосується переїзду або припинення діяльності підприємства, постійного представництва або самозайнятих осіб, що надають професійні послуги.

Підприємці відповідно до параграфу 2 Закону про податок на додану вартість (Umsatzsteuergesetz) можуть також виконувати свої обов'язки з подачі звітності в електронному вигляді в податковому органі, відповідальному за ПДВ.

Якщо платники податків зобов'язані подавати повідомлення про відкриття бізнесу або про початок діяльності як самозайнятих осіб з надання професійних послуг, вони повинні надати податковій службі додаткову інформацію про юридичні та фактичні обставини, що мають значення для оподаткування. Ця інформація, як правило, повинна надаватися через офіційно встановлений інтерфейс з використанням офіційно встановленого набору даних.

Щодо вимог повідомлення у випадку зовнішньоекономічної діяльності відповідно до частини 2 параграфу 138 Податкового кодексу, будь ласка, дивіться відповідь на питання б (b) у розділі I.

На самозайнятих осіб не поширюються загальні вимоги щодо звітності відповідно до законодавства про соціальне забезпечення. Однак у певних ситуаціях самозайняті особи можуть підлягати обов'язковому пенсійному страхуванню відповідно до параграфу 2 Книги VI Соціального кодексу, і в цьому випадку на них поширюється вимога щодо самостійного звітування.

В описаній ситуації пані П. надає консультаційні послуги різним клієнтам в Україні та по всьому світу після переїзду з України до Німеччини. Жодної

додаткової інформації про конкретний характер її самозайнятої діяльності не надано.

Якщо консультаційні послуги відповідають поняттю торгівлі, така діяльність повинна бути зареєстрована в торговому відомстві (частина 1 параграфу 14 Кодексу регулювання торгівельної діяльності). Торгова палата передає дані про реєстрацію до компетентних податкових органів (пункт 1 речення 13 частина 8 параграфу 14 Кодексу регулювання торгівельної діяльності).

На основі наданої інформації неможливо надати вичерпну оцінку ситуації в частині законодавства про соціальне забезпечення. Тому ми можемо надати лише загальну інформацію про обов'язкове пенсійне страхування та пов'язані з ним вимоги до звітності.

Не існує загальної вимоги для самозайнятих осіб бути учасниками системи загальнообов'язкового пенсійного страхування. Це стосується лише певних професій та певних груп осіб. Наприклад, відповідно до пункту 9 речення 1 параграфу 2 VI Соціального кодексу, обов'язкова участь у системі загальнообов'язкового пенсійного страхування поширюється на осіб, які працюють переважно і на довгостроковій основі на одного клієнта і які у зв'язку з їхньою самозайнятістю не мають найманих працівників, які б підлягали обов'язковій сплаті внесків на соціальне страхування.

Самозайняті особи, які підпадають під дію цього положення, зобов'язані зареєструватися в системі загальнообов'язкового пенсійного страхування відповідно до речення 1 параграфу 190а книги VI Соціального кодексу. У цьому випадку самозайнята особа повинна зареєструватися у відповідному органі пенсійного страхування протягом трьох місяців з моменту початку підприємницької діяльності.

У цьому контексті варто зазначити, що будь-яке умисне або необережне невиконання цієї вимоги щодо реєстрації є адміністративним правопорушенням. Такі адміністративні правопорушення можуть каратися адміністративними штрафами в розмірі до 2 500 євро.

Самозайняті особи, які не підлягають обов'язковому пенсійному страхуванню, також не зобов'язані реєструватися.

Відповідно до параграфу 29 Господарського кодексу (Handelsgesetzbuch), всі комерційні компанії зобов'язані зареєструвати назву свого бізнесу, місцезнаходження та німецьку адресу свого комерційного представництва в торговому реєстрі. Ми не можемо визначити, чи може приватний підприємець в описаних ситуаціях вважатися комерційною компанією, як це визначено в частині 1 параграфі 1 Господарського кодексу. Згідно з цим визначенням, комерційна компанія – це будь-яка компанія, яка здійснює комерційну торгівлю. Однак не зовсім зрозуміло, чи відповідають професійні послуги, що надає пані П., припущенню про комерційну діяльність. Незалежно від цього, однак, незрозуміло, чи вимагає бізнес, виходячи з його характеру або розміру, здійснення комерційних господарських операцій, що були б передумовою для їх визнання комерційною торгівлею і, таким чином, для класифікації в якості комерційної компанії відповідно до частини 2 параграфу 1 Господарського кодексу.

- 3) Які наслідки недотримання таких реєстраційних вимог?

Відповідь: Порухення вимог щодо повідомлення, викладених у реченні 1 частини 2 параграфу 138 Податкового кодексу, може розглядатися як адміністративне правопорушення відповідно до частини 2 параграфу 379 Податкового кодексу. Може бути накладено адміністративний штраф у розмірі до 25 000 євро.

Відповідно до параграфу 14 Господарського кодексу, будь-яка особа, яка не виконує обов'язок щодо реєстрації в комерційному реєстрі, підлягає примусовому штрафу в розмірі до 5 000 євро, який стягується судом, що здійснює реєстрацію.

Відповідно до пункту 2 частини 2 параграфу 146 Кодексу регулювання торгівельної діяльності, будь-яка особа, яка, порушуючи частину 1 параграфу 14 Кодексу регулювання торгівельної діяльності, навмисно або з необережності не подає реєстраційні дані або робить це неправильно, неповно або несвоєчасно, вважається такою, що вчинила адміністративне правопорушення.

ВИПАДОК 8. Послуги самозайнятої особи, що надаються по всьому світу

УМОВИ: Умови такі ж, як і для випадку 1 Розділу II цього Опитувальника, за винятком наступного:

- Пані Наталія П. є зареєстрованим приватним підприємцем, який сплачує спрощений податок в Україні та на підставі цивільно-правових угод надає **консультаційні послуги** дистанційно клієнтам не тільки в Україні, а й в інших країнах, включаючи Німеччину, **без додаткової реєстрації** як самозайнята особа в Німеччині.

ЗАПИТАННЯ:

А. Податкові наслідки для приватного підприємця

- 1) Чи змінить надання підприємницьких послуг клієнтам у Німеччині приватним підприємцем, зареєстрованим в Україні, режим, що застосовується до умов випадку 7 розділу II цього Опитувальника?

Відповідь: Ні.

- 2) Чи може такий факт мати наслідком визнання постійного представництва для здійснення підприємницької діяльності в Німеччині, за умови, що пані Наталія П. не визнається податковим резидентом в Німеччині, а визнається особою, яка здійснює таку господарську діяльність з постійного місця провадження діяльності в Німеччині?

Відповідь: Якщо відповідно до міжнародно визнаних принципів постійне представництво є постійним місцем діяльності згідно зі статтею 5(1) двосторонньої Угоди про уникнення подвійного оподаткування або постійною базою згідно зі статтею 14(1) двосторонньої Угоди про уникнення подвійного оподаткування, то Німеччина має право на оподаткування. Німеччина оподатковує прибуток постійного представництва, якщо згідно з німецьким законодавством він вважається доходом, що підлягає обмеженому оподаткуванню. Зазвичай це відбувається за наявності постійного місця діяльності.

- 3) Чи були б відповіді на вищезазначені питання цього випадку іншими, якби пані Наталія П. була визнана податковим резидентом Німеччини?

Відповідь: Як і у Випадку 7 (а) (3), Німеччина має право на оподаткування. Застосовується принцип оподаткування загальносвітового доходу. Якщо в інших країнах існують постійні представництва або постійні бази, інша країна може мати право оподатковувати прибуток, залежно від положень застосовних угод про уникнення подвійного оподаткування. Якщо існує відповідна угода про уникнення подвійного оподаткування, можливо, що Німеччина звільнить від оподаткування прибуток, що відноситься до іноземного постійного представництва або постійної бази.

А. Реєстраційні зобов'язання для приватного підприємця

- 1) Чи потрібна реєстрація в органах влади для здійснення такої підприємницької діяльності в Німеччині?
- 2) Які відповідні реєстраційні зобов'язання (включаючи зобов'язання, пов'язані з **податками, крім податку на прибуток**; та неподаткові зобов'язання - наприклад, соціальні внески та комерційна реєстрація¹) у цьому сценарії, та які відповідні процедури?

Відповідь: Будь ласка, дивіться відповідь щодо випадку 7.

- 3) Які наслідки недотримання такої вимоги щодо реєстрації?

Відповідь: Дивіться коментарі до прикладу 7, питання 3.

¹ Податки на споживання, такі як ПДВ, внески на соціальне страхування для самозайнятих осіб, страхові податки, податки на майно, податки на багатство, державні або муніципальні податки, інші обов'язкові внески тощо.